

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 302/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, v mene ktorej koná prokurista a advokát JUDr. Igor Vranka, LL.M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Obdo 37/2021 z 28. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ mal procesné postavenie žalobcu v konaní o zaplatenie 59 282,93 eur z titulu bezdôvodného obohatenia. Vo veci rozhodoval Okresný súd Humenné (ďalej len „okresný súd“), ktorý rozsudkom č. k. 7 Cb 3/2018-487 z 11. marca 2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 7 Cb 3/2018-508 z 15. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) konanie v časti o zaplatenie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov vo vlastníctve sťažovateľa v rozsahu ■■■ m² s príslušenstvom zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 1 839,57 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 1 839,57 eur od 2. marca 2018 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

Proti označenému rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4 Cob 41/2019-614 z 21. mája 2020 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“), ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (okrem výroku o zastavení konania v časti, pozn.). V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľa nebolo dôvodné, pretože súd prvej inštancie vykonal potrebné dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam a vyvodil správny právny záver. V podstatnom tiež uviedol, že sťažovateľ nepreukázal užívanie ďalších parciel, plôch žalovaným bez právneho dôvodu, pričom dôkazná povinnosť vyplývala z jeho tvrdení o neoprávnenom užívaní pozemkov žalovaným. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nevykonania navrhnutých dôkazov odvolací súd poukázal na to, že z návrhu na znalecké dokazovanie nevyplývalo, na základe akých skutočností malo byť vykonané, teda čo malo byť podkladom vo vzťahu k rozsahu užívanej plochy. Sťažovateľovi vytkol, že nepredložil manipulačný návod s kontajnermi, z ktorého by rozsah manipulačnej povinnosti vyplýval.

Sťažovateľ nespokojný s výsledkom konania podal dovolanie, ktorého prípustnosť založil na tvrdení existencii väd podľa § 420 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) (rozhodoval vylúčený sudca) a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Existenciu dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP odôvodnil tým, že na sudkyňu súdu prvej inštancie podal trestné oznámenie adresované Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, ktoré malo byť predložené súdu prvej inštancie a ktoré pravdepodobne prevzala sama zákonná sudkyňa a nepredložila na disciplinárne prejednanie predsedovi okresného súdu. V uvedenom postupe zákonnej sudkyne, ak by sa toto podozrenie preukázalo, sťažovateľ videl objektívne podozrenie o jej zaujatosti. Samotné trestné oznámenie sa týkalo postupu zákonnej sudkyne v inom spore. Pokiaľ ide o namietaný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, sťažovateľ namietal, že bolo nesprávne prenesené na neho dôkazné bremeno ohľadom preukázania rozsahu užívania sporných parciel, keď preukázal, že žalovaný mal na týchto pozemkoch umiestnené kontajnery. Najvyšší súd v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia v súvislosti s existenciou vady podľa § 420 písm. e) CSP konštatoval, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Z tvrdených okolností sťažovateľom vyplynulo, že sťažovateľ namieta procesný postup zákonnej sudkyne v súvislosti s jej trestným podaním týkajúcim sa inej jeho veci, teda sťažovateľ nenamietal jej pomer k sporu, stranám, k zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, preto konštatoval nedôvodnosť naplnenia dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP. K právnej otázke, kto má znášať dôkazné bremeno, čo sa týka preukázania rozsahu užívania plôch, za danej dôkaznej situácie najvyšší súd uviedol, že dovolateľom vymedzená otázka sa týka skutkových zistení súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, ako i hodnotenia ním predložených dôkazov. Nesúhlas so záverom

vo veci konajúcich súdov, že neunesol dôkazné bremeno, je výsledkom dokazovania a súvisí so skutkovými zisteniami súdov nižších inštancií a bolo na sťažovateľovi, aby preukázal opodstatnenosť podanej žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia. Ďalej konštatoval, že dovolateľom nastolená otázka nebola otázkou právnou zameranou na interpretáciu konkrétneho právneho predpisu, ale predstavuje otázku, ktorá sa týka skutkových záverov a vlastného chápania skutkových zistení dovolateľom, a z tohto dôvodu nemohla byť podrobená dovolaciemu prieskumu. Vychádzajúc z uvedeného, uzavrel, že ide o riešenie skutkovej otázky, preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v sťažnosti rozsiahlo akademicky argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým uznesením dovolacieho súdu, pričom odôvodnenie a závery dovolacieho súdu považuje za arbitrárne. V podstatnom tvrdí, že najvyšší súd pristúpil k posúdeniu ním nastolených dovolacích dôvodov arbitrárne, nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil napadnuté uznesenie. Z uvedenej argumentácie vyvodzuje porušenie svojich označených práv nedostatočným a arbitrárnym prístupom dovolacieho súdu pri posúdení procesných podmienok dovolacieho konania, na ktoré poukazoval a ktoré podľa jeho názoru boli splnené. Namieta, že najvyšší súd nesprávne vyhodnotil dôvodnosť obavy sťažovateľa o objektívnej nezaujatosti zákonnej sudkyne. Pokiaľ ide o tzv. odklon, sťažovateľ namieta, že ním položená právna otázka mala charakter právnej otázky a odôvodnenie záverov, prečo je ním položená otázka skutková, a nie právna, v napadnutom uznesení absentuje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či najvyšší súd dostatočne a ústavne konformným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie, či dostatočným spôsobom reflektoval na uplatnené dovolacie dôvody, a to najmä v rámci argumentov, ktorými najvyšší súd odôvodnil svoje rozhodnutie. Inými slovami, bolo potrebné posúdiť, či odôvodnenie napadnutého uznesenia je dostatočné, preskúmateľné alebo, naopak, či je arbitrárne, nedávajúce zrozumiteľné a konzistentné odpovede na základné otázky súvisiace s predmetom ochrany.

5. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd zameril na odôvodnenie napadnutého uznesenia a skúmal, či jeho obsah poskytuje dostatok dôvodov a argumentov pre prijatie záveru o sťažovateľom namietanej arbitrárnosti.

6. Ústavný súd po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia konštatuje, že právne závery najvyššieho súdu sú v napadnutom rozhodnutí zdôvodnené riadne, zrozumiteľným spôsobom a presvedčivo. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dostatočne vymedzil dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie odmietnuť ako vo vzťahu k dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP, tak aj podľa

§ 421 ods. 1 písm. a) CSP. Z tohto hľadiska jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné.

7. Pokiaľ ide o namietaný dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. e) CSP, najvyšší súd, vychádzajúc z dôvodov a argumentov, ktoré viedli sťažovateľa k tomuto záveru, konštatoval, že ide o okolnosti, ktoré možno podradiť pod procesný postup sudcu (v inej veci) a hodnotenie správnosti súdneho konania, resp. rozhodovania nepatrí účastníkom konania a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu (bod 24 odôvodnenia napadnutého uznesenia). Ústavný súd považuje odôvodnenie napadnutého uznesenia v tejto časti za dostatočné, rešpektujúce zákonnú úpravu, ako aj tzv. teóriu zdania. Okolnosti uvádzané sťažovateľom boli formulované v rovine nepreukázaných podozrení a týkali sa jednoznačne procesného postupu zákonnej sudkyne v inej veci. Dôvody uvádzané sťažovateľom podľa názoru ústavného súdu neboli spôsobilé ani len vyvolať zdanie, že existujú relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že existuje pomer zákonnej sudkyne k sporu alebo k jeho stranám, čo sa sťažovateľ snažil svojou argumentáciou navodiť. Vychádzajúc z uvedeného, námietku sťažovateľa v tomto smere ústavný súd vyhodnotil ako neopodstatnenú.

8. Pokiaľ ide o otázku, či v okolnostiach veci sťažovateľ v dovolaní nastolil otázku právnou alebo skutkovú, ústavný súd konštatuje, že niekedy posúdenie charakteru predloženej otázky môže byť problematické, obzvlášť ak ide o otázku týkajúcu sa dôkazného bremena a jeho presunu v závislosti od zisteného skutkového stavu, čo si vyžaduje vysokú mieru abstrakcie. Je možné súhlasiť s už uvedeným záverom najvyššieho súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia, že otázka, ktorá vyplynula z obsahu dovolania sťažovateľa (sťažovateľ nenaformuloval konkrétnu otázku) a ktorá smerovala k tomu, či za danej skutkovej situácie, keď sťažovateľ preukázal užívanie sporných pozemkov v istom rozsahu žalovaným a vo veci konajúcej súdy nepripustili znalecké dokazovanie pre určenie rozsahu užívania, mal aj dôkazné bremeno preukázať ním tvrdený rozsah užívania sporných pozemkov, keď nedisponoval manipulačným návodom s kontajnermi, nebola otázkou právnou (zameranou na interpretáciu konkrétneho právneho predpisu), ale týkala sa skutkových záverov.

9. Otázka rozsahu dôkazného bremena je závislá od predmetu sporu, k nemu viažucej sa právnej úpravy, teda z čoho a na základe čoho vyvodzuje žalobca svoje právo, čím jeho existenciu preukazuje a jeho presun je otázkou a problematikou právnej teórie a nevyhnutne podlieha pravidlám formálnej logiky. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany konania za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia podstatné pre hmotnoprávne posúdenie veci, že z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech.

10. Pokiaľ sťažovateľ podal žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu neoprávneného užívania pozemkov žalovaným, z uvedeného vyplynula nielen povinnosť tvrdiť, ale aj povinnosť preukázať svoje tvrdenie, že žalovaný ich skutočne aj užíva a v akom rozsahu, čo sťažovateľ čiastočne preukázal tým, že poskytol dôkazy o tom, že žalovaný mal na jeho pozemkoch umiestnené kontajnery v rozhodnom čase, čo žalovaný aj uznal. Pokiaľ však ide o rozsah užívania

týchto pozemkov sťažovateľa žalovaným, sťažovateľ ani podľa názoru ústavného súdu neunesol v tomto smere svoje dôkazné bremeno, keď tvrdil, že ich užíval v celosti, resp. vo väčšom rozsahu, ako to ustálil súd prvej inštancie. Pokiaľ vo veci konajúce súdy na základe vykonaného dokazovania za absencie ďalších dôkazov dospeli k záveru, že žalovaný ich preukázateľne užíval len v rozsahu veľkosti samotných kontajnerov, uvedený záver obstojí. Ak sťažovateľ nesúhlasil s právnym záverom vo veci konajúcich súdov, že v prípade preukázania väčšieho rozsahu užívania mal produkovať dôkazy, napríklad manipulačným návodom s kontajnermi, ústavný súd konštatuje, že na rozdiel od sťažovateľa nepovažuje tento argument krajského súdu uvedením príkladu za nelogický. V okolnostiach posudzovanej veci podľa názoru ústavného súdu nebolo možné sa v tomto smere zbaviť dôkazného bremena jeho prenesením na žalovaného s poukazom na to, že tieto kontajnery sú vo vlastníctve žalovaného a on takýmito listinami nedisponuje. Ide o bežnú druhovo určenú vec a je potrebné konštatovať, že sťažovateľ objektívne mohol získať dôkaz o tom, aký manipulačný priestor je nevyhnutný na nakladanie s kontajnerom aj bez súčinnosti žalovaného. Takisto neobstojí konštrukcia sťažovateľa, že tým, že nedošlo k popretiu jeho tvrdení v tomto smere (užívanie v žalovanom rozsahu), mal byť tento stav posúdený ako nesporný, a preto došlo k presunu dôkazného bremena na žalovaného, ktorý mal preukázať opak. Táto argumentácia sťažovateľa nezodpovedá skutočnosti, pretože žalovaný od počiatku popieral tvrdenia sťažovateľa (že užíval jeho pozemky bez právneho dôvodu, uznal len to, že tam má umiestnené kontajnery, pozn.) a navyše popiera aj princípy formálnej logiky v súvislosti s teóriou dokazovania. Dôkazné bremeno preukázať ich užívanie v žalovanom rozsahu od počiatku zaťažovalo sťažovateľa a nebola preukázaná existencia relevantného dôvodu na presun dôkazného bremena v tomto smere.

11. Podľa názoru ústavného súdu nemožno konštatovať, že postupom súdu bolo znemožnené preukázať rozsah užívania pozemkov sťažovateľa žalovaným. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd nedospel k záveru, že otázka nastolená sťažovateľom bola v okolnostiach prípadu otázkou právnou. Preto konštatuje, že sťažovateľ dostal ústavne konformné odpovede na svoje výhrady v súvislosti s jeho „právnou“ otázkou týkajúcou sa presunu dôkazného bremena.

12. Pokiaľ dovolateľ namieta nesprávne zistenie skutkových okolností, ústavný súd zastáva názor, že v prípade extrémneho alebo podstatného vybočenia pri hodnotení dôkazov majúceho vplyv na výsledok sporu, povaha takejto vady zodpovedá dôvod dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože môže zakladať arbitrárnosť rozhodnutia, a tým aj jeho zmätočnosť.

13. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd v súhrne konštatuje, že najvyšší súd primeraným spôsobom a náležite odôvodnil napadnuté uznesenie a neexistuje relevantná súvislosť medzi označeným základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na jednej strane a napadnutým uznesením najvyššieho súdu na strane druhej z dôvodov uvádzaných v sťažnosti. Preto sťažnosť v celom rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

14. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu